

NL-SOD

LIFELINER PROCEDURES

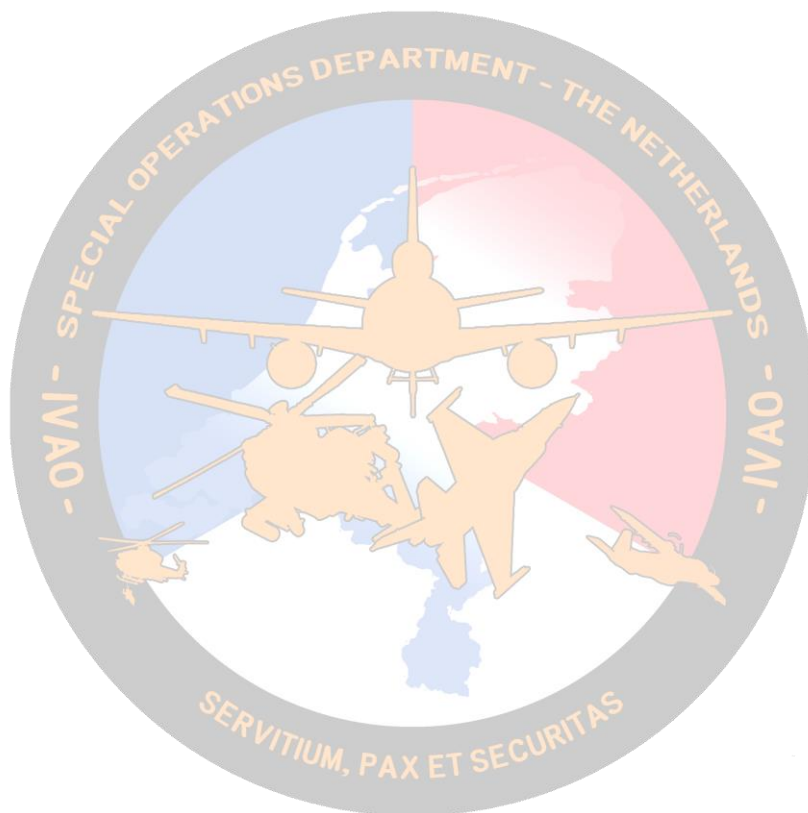
NL-SOC FABIAN DE JONG

NL-SOAC ALEX PIETERSMA

INTRODUCTIE

De laatste tijd zijn er veel vragen naar de procedures van de Lifeliners, daarom hebben wij als SO departement besloten om dit eens goed op papier te zetten voor controllers en piloten. Ook willen wij langs deze weg een aantal luchtverkeersleiders en Lifeliner piloten bedanken voor de informatie die wij gekregen hebben.

In dit document wordt eerst kort uitgelegd wat een Lifeliner is, gevolgd door richtlijnen voor de piloot en controllers. Vervolgens worden de procedures per Lifeliner beschreven.

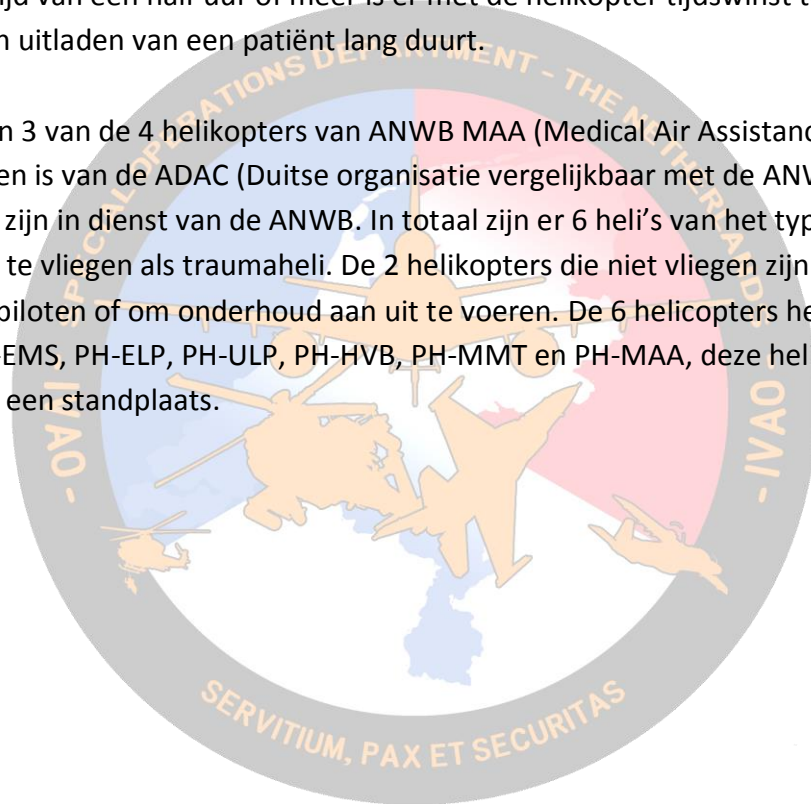
SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

WAT IS EEN LIFELINER

In Nederland vliegen 4 traumahelikopters. De standplaatsen zijn Amsterdam, Rotterdam, Volkel en Groningen. Deze helikopters hebben als hoofdtaak het vervoeren van het MMT, oftewel Mobiel Medisch Team. Het Mobiel Medisch Team bestaat uit 3 personen: een arts (een traumachirurg of een anesthesioloog), een verpleegkundige en een piloot of een chauffeur(in het geval ze per auto gaan). In een medische noodsituatie kan een MMT specialistische zorg bieden, o.a. de arts kan en mag meer doen dan een ambulanceverpleegkundige kan of mag doen. De hoofdtaak van de Lifeliners is dus het vervoeren van het MMT, in een heel uitzonderlijk geval wordt er een patiënt meegenomen. Pas bij een reistijd van een half uur of meer is er met de helikopter tijdsinstaat te behalen, omdat het in- en uitladen van een patiënt lang duurt.

In Nederland zijn 3 van de 4 helikopters van ANWB MAA (Medical Air Assistance). Alleen de heli uit Groningen is van de ADAC (Duitse organisatie vergelijkbaar met de ANWB), maar de piloten daarvan zijn in dienst van de ANWB. In totaal zijn er 6 heli's van het type EC-135 beschikbaar om te vliegen als traumaheli. De 2 helikopters die niet vliegen zijn bedoeld voor training van de piloten of om onderhoud aan uit te voeren. De 6 helikopters hebben de registraties: PH-EMS, PH-ELP, PH-ULP, PH-HVB, PH-MMT en PH-MAA, deze helikopters staan dus niet vast op een standplaats.

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

PILOOT VAN EEN LIFELINER

Een piloot van een Lifeliner heeft als taak de arts en verpleegkundige van A naar B te brengen en in een uitzonderlijk geval ook een patiënt. Vergeleken met een 'normale' VFR vlucht gaat het opstarten van de heli wat sneller. De landingsplaats is ook anders dan bij een normale VFR vlucht, omdat de piloot zich niet kan voorbereiden op de landing. De piloot draait daarom eerst een rondje boven de landingsplaats om te kijken of er geen obstakels (zoals hoogspanningskabels) zijn en om te kijken of hij veilig kan landen. 's Nachts wordt er meestal buiten de bebouwde kom geland. Er worden dan 3 rondjes gemaakt om te kijken waar een geschikte landingsplaats is en of er geen obstakels zijn.

Flightrules

De Lifeliners vliegen onder VFR regels en eventueel op Special VFR regels. Wat deze regels precies zijn, is te vinden in het AIP onder PART 2 En Route -> ENR 1.2 .

Vliegplan

Het vliegplan van een Lifeliner is anders dan bij een gewone VFR vlucht. Er wordt wel onder VFR gevlogen maar het type vlucht is X (Other), omdat het geen general aviation is. Er wordt geen route gefiled, omdat van tevoren niet bekend is waar ze heen gaan vliegen. Bij departure en destination (Item 13 en 16) wordt de ICAO van het vliegveld ingevoerd waar de Lifeliner gestationeerd staat. In het geval dat de Lifeliner op het dak van een ziekenhuis gestationeerd staat wordt er ZZZZ gefiled, omdat de ICAO identifier van het ziekenhuis te lang is of niet bestaat. In het AIP staan onder Part 3 Aerodromes -> AD 3 Heliports de juiste identifiers voor een aantal ziekenhuizen in Nederland. Deze moeten in item 18 gefiled worden door middel van DEP/ en DEST/. Als er geen identifier voor het ziekenhuis bestaat moet de volledige naam gefiled worden. Tot slot worden bij item 18 de registratie van de helikopter (REG/) en het type aangegeven door middel van een status hospital (STS/HOSP). Op IVAO voegen we ook het callsign toe zodat de verkeersleider Lifeliner ziet staan (CS/)

Een voorbeeld van Item 18 bij de Lifeliner 1:

STS/HOSP DEP/EH0001 DEST/EH0001 REG/PHMAA CS/LIFELINER

Status van een vlucht

De Lifeliners gebruiken een suffix om de status van de vlucht aan te geven. Een suffix is een woord achter het callsign, net als 'Heavy' bij een airliner. De volgende status suffixen worden gebruikt door de Lifeliners:

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

Scramble = Inzet, hoge prioriteit.

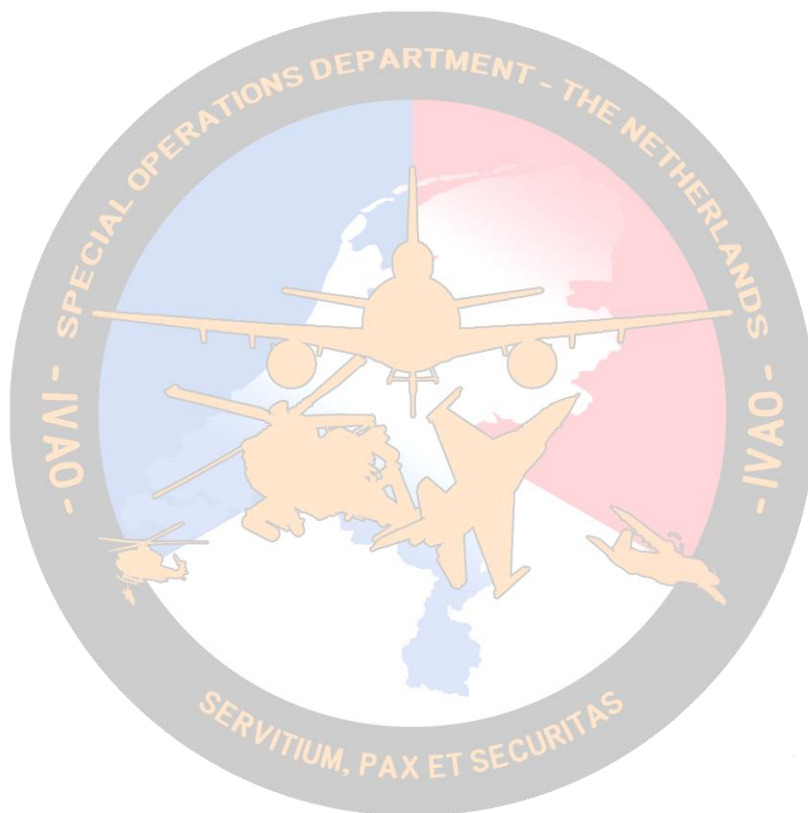
Technical = Vlucht om te gaan tanken of bijvoorbeeld terug naar de basis. Lagere prioriteit maar wel vlot om zo snel mogelijk weer inzetbaar te zijn voor de volgende inzet.

Patient on board = patiënt aan boord, hoge prioriteit.

Training = Trainingsvlucht, lage prioriteit.

Een Lifeliner heeft dus in sommige gevallen hoge prioriteit, maar de instructies van de ATC moeten ten alle tijden opgevolgd worden.

De procedures per Lifeliner staan in het laatste hoofdstuk van dit document.

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

CONTROLEN EN LIFELINERS

Veel controllers vinden het lastig om met een Lifeliner om te gaan. De belangrijkste regel om mee te beginnen, is dat de Lifeliners gewoon VFR verkeer zijn. Ze krijgen natuurlijk wel prioriteit, maar het is niet zo dat ze altijd voor gaan. Ze krijgen ook alleen maar prioriteit bij een scramble of met een patient aan boord. De situatie moet veilig blijven voor alle betrokken partijen. Een voorbeeld hiervan is een Lifeliner die van een vliegveld wil opstijgen en de baan wil crossen, terwijl er IFR verkeer op 'final' zit. Een oplossing zou kunnen zijn om de Lifeliner dan op te laten stijgen en een bepaalde heading (vaak parallel aan de baan) te laten vliegen, om de lifeliner vervolgens achter het IFR verkeer langs te laten crossen. De RT gaat dan zo:

ATC: Lifeliner x turn left/right heading, cleared for take off.

Als de lifeliner dan vliegt:

ATC: Lifeliner x traffic is a Boeing on final, report in sight.

Lifeliner x : Traffic in sight.

ATC: Lifeliner x cross behind the Boeing on final and proceed to xxxx.

Status van een vlucht

De Lifeliners gebruiken een suffix om de status van de vlucht aan te geven. Een suffix is een woord achter het callsign, net als Heavy bij een airliner. De volgende status suffixen worden gebruikt door de Lifeliners:

Scramble = Inzet, hoge prioriteit.

Technical = Vlucht om te gaan tanken of bijvoorbeeld terug naar de basis, lagere prioriteit maar wel vlot om zo snel mogelijk weer inzetbaar te zijn voor de volgende inzet.

Patient on board = patiënt aan boord, hoge prioriteit.

Training = Trainingsvlucht, lage prioriteit.

Een Lifeliner heeft dus in sommige gevallen hoge prioriteit, maar de instructies van de ATC moeten ten alle tijden opgevolgd worden.

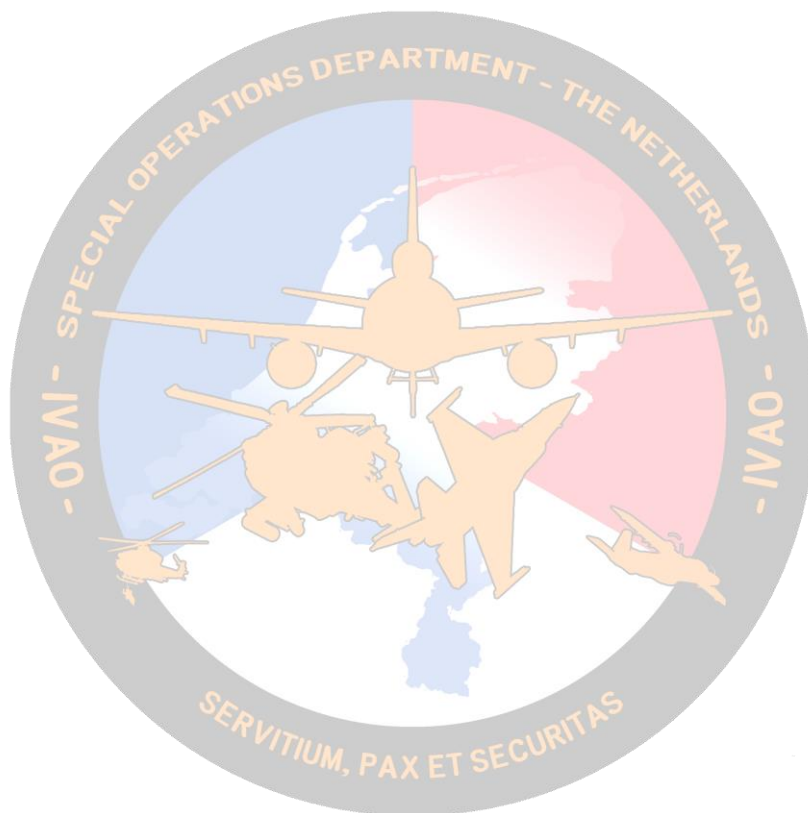

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

Enkele tips om een Lifeliner te kunnen helpen

Lifeliner piloten vinden het handig om bij een landing informatie over de wind mee te krijgen, omdat ze dan weten in welke richting ze moeten landen. Lifeliners (maar ook veel gewone helikopters) hebben geen wielen en kunnen daardoor niet gewoon taxiën, ze vliegen laag boven de taxibaan (hover taxi). Om het een Lifeliner gemakkelijk te maken, kan men de landing- en taxi klaring combineren. Dit zorgt voor een soepele en vlotte vlucht naar de parkeerplaats.

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

PROCEDURES VAN DE LIFELINERS

Lifeline 1

Callsign: Lifeline 1

Alfanumeriek callsign: LIFELN1

Squawk: 6221

De Lifeline 1 staat op het dak van het VUMC ziekenhuis in Amsterdam. Bij een inzet meldt deze Lifeline zich op Schiphol Tower. De heli krijgt dan de QNH van dat moment en als ze klaar zijn met opstarten melden ze dit opnieuw. De heli zal dan een klaring krijgen om naar de bestemming te vliegen. Hierna stijgt de heli op en vliegt naar de bestemming.

RT voorbeeld:

Lifeline 1: Schiphol Tower, Lifeline 1 scramble.

Schiphol Tower: Lifeline 1, Schiphol Tower.

Lifeline 1: Lifeline 1 starting up at the VU for a scramble to xxxx, 3 POB.

Schiphol Tower: Lifeline 1 roger, QNH 1013.

Lifeline 1: QNH 1013.

Lifeline 1: Schiphol Tower, Lifeline 1 ready for departure.

Schiphol Tower: Lifeline 1, cleared direct to xxxx 1000ft or below.

Lifeline 1: Cleared direct xxxx 1000ft or below.

Lifeline 1: Lifeline 1 approaching the destination and descending for landing, call you airborne again.

Schiphol Tower: Lifeline 1 roger, wind xxx degrees xx knots.

Als de Lifeline dan weer opstijgt na de inzet:

Lifeline 1: Schiphol Tower, Lifeline 1 Technical (suffix is nu veranderd)

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

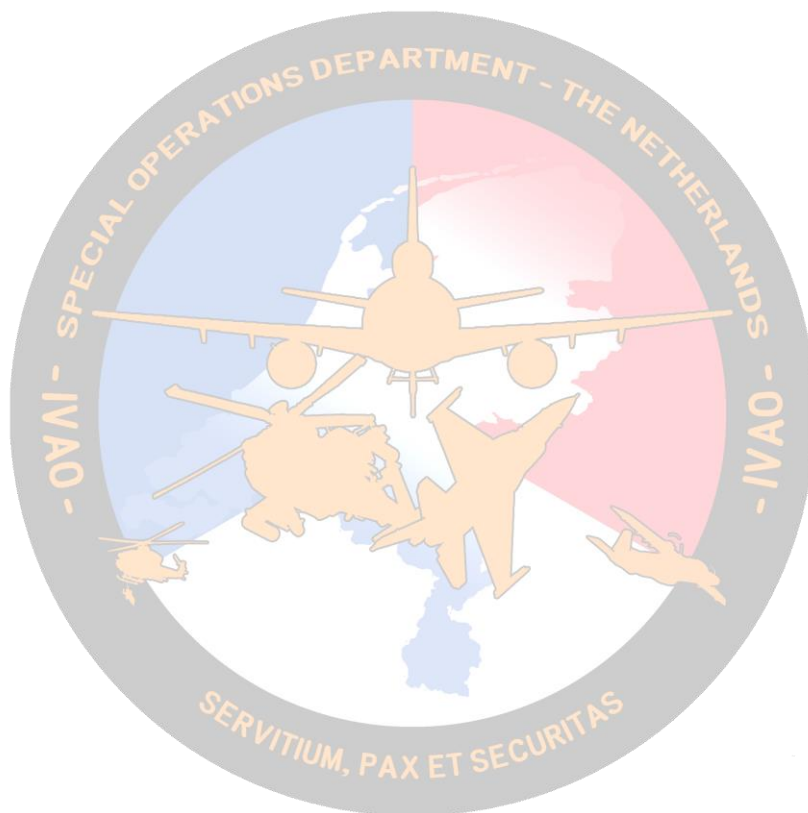
Schiphol Tower: Lifeliner 1, Schiphol Tower.

Lifeline 1: Lifeline 1 airborne from xxxx and request to proceed to the VU.

Schiphol Tower: Lifeline 1, cleared to proceed direct to the VU, QNH 1013.

Lifeline 1: Lifeline 1 final for the VU.

Schiphol Tower: Lifeline 1 roger, wind is xxx degrees xx knots.

**SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA**

Lifeline 2

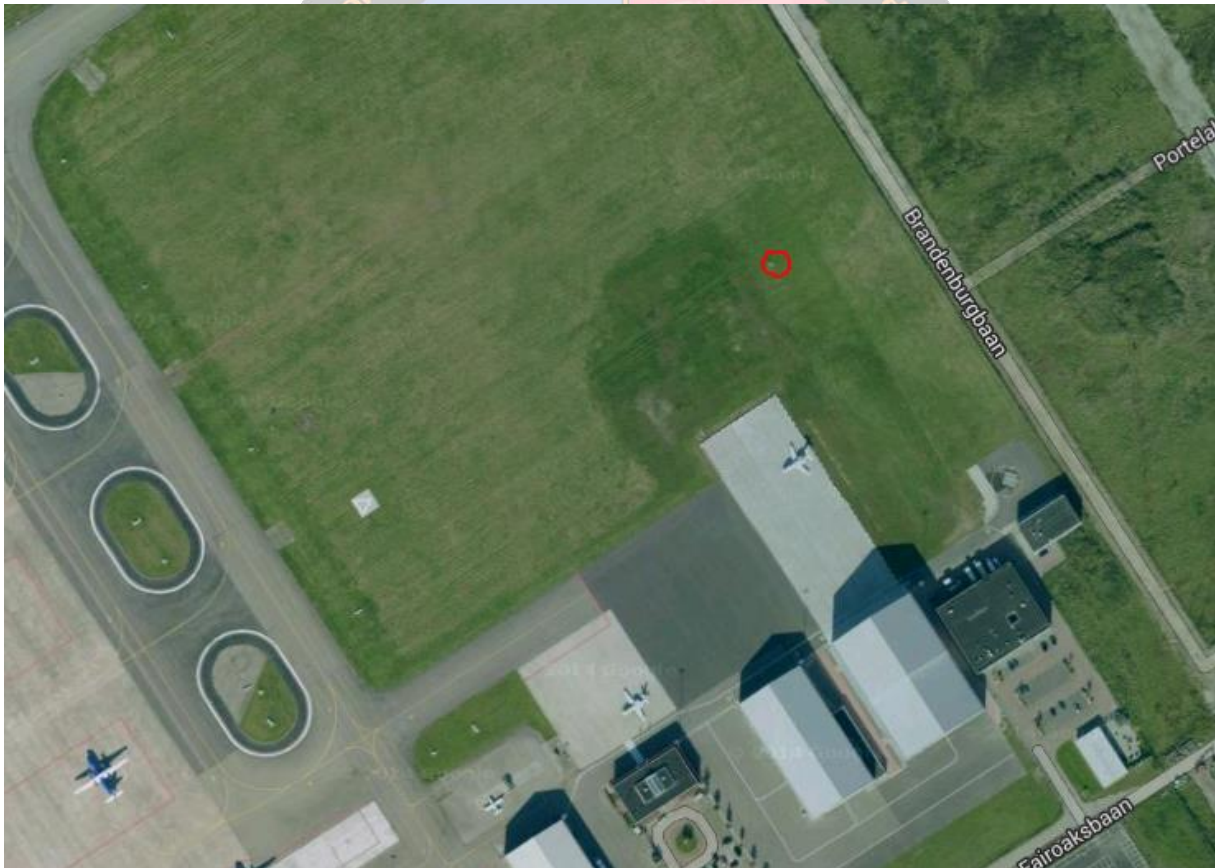
Callsign: Lifeline 2

Alfanumeriek callsign: LIFELN2

Squawk: 6222

De procedures voor de Lifeline 2 zijn meteen anders dan de Lifeline 1, omdat deze op het vliegveld Rotterdam staat gestationeerd. Bij een inzet meldt deze heli de startup meteen bij Tower, waar hij vervolgens de QNH krijgt en later een klaring krijgt om op te stijgen en naar de bestemming te vliegen.

Bij de Lifeline 2 is er nog iets bijzonders aan de hand. De heli maakt namelijk bij het landen en opstijgen gebruik van het punt X (X-RAY). Dit punt ligt in het gras voor de hangaar waar de heli staat:

's nachts mag er niet op X worden geland vanwege het ontbreken van verlichting. Dan wordt er op de baan geland en halverwege de baan via X naar de hangaar gevlogen. Als de piloot gebruik wil maken van de baan zal hij dit melden. (houd er rekening mee dat piloten op IVAO soms ook met daglicht vliegen tijdens de avonduren.)

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

RT voorbeeld:

Lifeline 2: Rotterdam Tower, Lifeline 2 Scramble.

Rotterdam Tower: Lifeline 2, Rotterdam Tower.

Lifeline 2: Lifeline 2 starting up for a scramble to xxxx, 3 POB.

Rotterdam Tower: Lifeline 2 roger, QNH 1013.

Lifeline 2: Lifeline 2 ready for departure.

Rotterdam Tower: Lifeline 2 direct to xxxx 1000ft or below, (cleared to cross runway xx and) cleared for takeoff.

Lifeline 2: Direct to xxxx, 1000ft or below, (cleared to cross runway xx and cleared for takeoff).

Lifeline 2: Lifeline 2 approaching the destination and descending for landing, call you airborne again.

Rotterdam Tower: Lifeline 2 roger, wind xxx degrees xx knots.

Als de Lifeline dan weer opstijgt na de inzet:

Lifeline 2: Rotterdam Tower, Lifeline 2 Technical.

Rotterdam Tower: Lifeline 2, Rotterdam Tower.

Lifeline 2: Lifeline 2 is airborne from xxxx with 3 POB and request to proceed back to the field.

Rotterdam Tower: Lifeline 2 direct to P/T 1000ft or below, QNH is 1013.

Lifeline 2: Direct to P/T 1000ft or below, QNH 1013.

Lifeline 2: Lifeline 2 is approaching P/T.

Rotterdam Tower: Lifeline 2 cleared to land X (en als de lifeline vanaf T komt: cleared to cross runway xx), wind xx degrees xx knots.

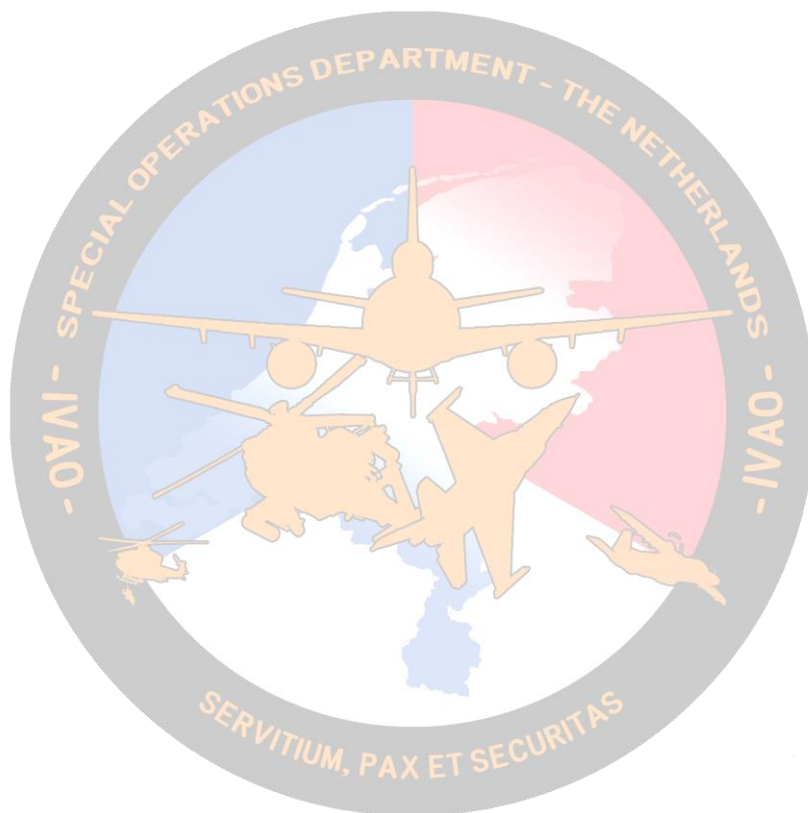

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

Lifeline 2: Cleared to land X.

Hierna vliegt de Lifeliner laag boven de grond vanaf X naar de hangaar terug.

**SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA**

Lifeline 3

Callsign: Lifeline 3

Alfanumeriek callsign: LIFELN3

Squawk: 6223

De Lifeline 3 komt redelijk overeen met de Lifeline 2. Het grootste verschil is dat de Lifeline 3 op een helispot op een militair vliegveld staat.

RT voorbeeld:

Lifeline 3: Volkel Tower, Lifeline 3 Scramble.

Volkel Tower: Lifeline 3, Volkel Tower.

Lifeline 3: Lifeline 3 is starting up, scramble to xxxx, 3 POB.

Volkel Tower: Lifeline 3 roger, QNH 1013.

Lifeline 3: Lifeline 3 ready for departure.

Volkel Tower: Lifeline 3, cleared for takeoff direct to xxxx 1000ft or below.

Lifeline 3: Cleared for takeoff direct to xxxx, 1000ft or below.

Lifeline 3: Lifeline 3 approaching the destination and descending for landing, call you airborne again.

Volkel Tower: Lifeline 3 roger, wind xxx degrees xx knots.

Als de Lifeline dan weer opstijgt na de inzet:

Lifeline 3: Volkel Tower, Lifeline 3 Technical

Volkel Tower: Lifeline 3, Volkel Tower.

Lifeline 3: Lifeline 3 airborne from xxxx, request to proceed to the field.

Volkel Tower: Lifeline, cleared to proceed direct to the field, QNH 1013.

Lifeline 3: Lifeline 3 final for the field.

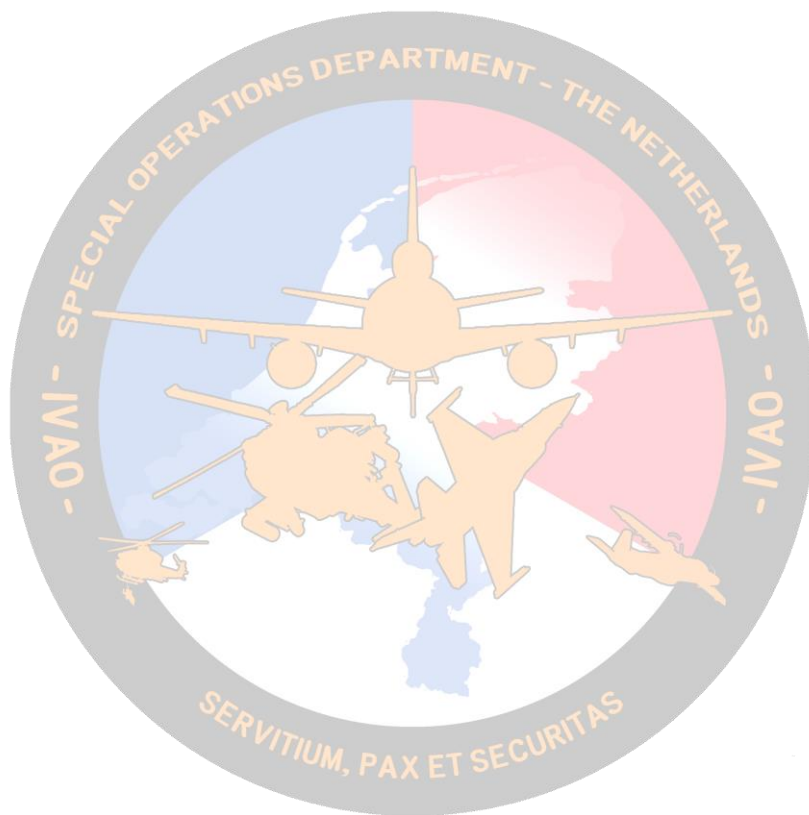

**SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA**

Volkel Tower: Lifeliner 3, wind is xxx degrees xx knots, cleared to land helispot.

Lifeliner 3: Cleared to land helispot.

**SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA**

Lifeline 4

Callsign: Lifeline 4

Alfanumeriek callsign: LIFELN4

Squawk: 6224

De Lifeline 4 is weer vergelijkbaar met de Lifeline 1, omdat de Lifeline 4 ook op het dak van een ziekenhuis staat (UMCG). Het enige verschil met de Lifeline 1 is dat deze Lifeline zich pas meldt als de heli al in de lucht zit. De Lifeline 4 gaat meestal naar Eelde om te tanken. Als Eelde gesloten is, gaan ze naar Oostwold.

RT voorbeeld:

Lifeline 4: Eelde Tower, Lifeline 4 Scramble.

Eelde Tower: Lifeline 4, Eelde Tower.

Lifeline 4: Lifeline 4 airborne from the hospital with 3 POB, scramble to xxxx.

Eelde Tower: Lifeline 4, roger, cleared direct to xxxx 1000ft or below.

Lifeline 4: Cleared direct to xxxx 1000ft or below.

Lifeline 4: Lifeline 4 approaching the target and is descending for landing, call you airborne again.

Eelde Tower: Lifeline 4 roger, wind xxx degrees xx knots.

Als de heli weer terugkomt van een scramble en gaat tanken op Eelde:

Lifeline 4: Eelde Tower, Lifeline 4 Technical.

Eelde Tower: Lifeline 4, Eelde Tower.

Lifeline 4: Lifeline 4 airborne from xxxx with 3 POB and request to proceed to Eelde for refueling.

Eelde Tower: Lifeline 4 cleared direct threshold 23, QNH 1013.

Lifeline 4: Cleared direct threshold 23, QNH 1013.

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

De Lifeliner 4
wordt meestal op
A15 geparkeerd.

Eelde Tower: Lifeliner 4 cleared to land threshold 23 and taxi via Alpha to A15.

Lifeliner 4: Cleared to land threshold 23 and taxi via Alpha to A15.

Daarna wordt de Lifeliner 4 bijgetankt en gaat de heli terug naar het ziekenhuis in Groningen (UMCG). De startup gaat dan via Eelde Delivery. Eelde Delivery geeft de bestemming van de Lifeliner weer door aan Eelde Tower:

Lifeliner 4: Eelde Delivery, Lifeliner 4 Technical.

Eelde Delivery: Lifeliner 4, Eelde Delivery.

Lifeliner 4: Lifeliner 4 request startup, VFR back to the hospital of Groningen.

Eelde Delivery: Lifeliner 4 startup is approved, QNH 1013,

Lifeliner 4: Startup approved, QNH 1013.

Eelde Delivery: Lifeliner 4, contact tower on 118.700.

Lifeliner 4: Contact tower 118.700.

Lifeliner 4: Eelde Tower, Lifeliner 4 request taxi.

Eelde Tower: Lifeliner 4 taxi holding point S1.

Lifeliner 4: Taxi holding point S1.

Eelde Tower: Lifeliner 4 direct to the hospital, cleared for takeoff runway 23, wind is xxx degrees xx knots.

Lifeliner 4: Cleared for takeoff threshold 23 and direct to the hospital.

Lifeliner 4: Lifeliner 4 turning final for the hospital.

Eelde Tower: Lifeliner 4 wind xxx degrees xx knots.

SPECIAL OPERATIONS DEPARTMENT THE NETHERLANDS
NL-SOC FABIAN DE JONG
NL-SOAC ALEX PIETERSMA

